

Betreft Reactie op Regio Arnhem Nijmegen radenbijeenkomst van 5 oktober 2020
Aan Stuurgroep versterking regionale samenwerking Regio Arnhem Nijmegen
In afschrift De 18 betrokken colleges
Van Ondergetekende raadsfracties/ raadsleden
Datum 28 oktober 2020

Geachte dames en heren,

Mede naar aanleiding van de uitdrukkelijke uitnodiging van de kwartiermaker Jan Herman de Baas om de vloer te nemen, hierbij een reactie op de 4e radenbijeenkomst van 5 oktober 2020. Een deel van de raadsleden, aanwezig bij de online 4e radenbijeenkomst, was wat verrast door de inhoud en opzet van de bijeenkomst. De opzet van de avond was niet in lijn met eerder gedane toezeggingen van de 3e raadsleden bijeenkomst.

In deze brief geven wij een korte uiteenzetting van de meest prangende vragen die er onder de betrokken raadsleden leven. Waarbij uw aanvullende video van 26 oktober ons geen nieuwe inzichten heeft opgeleverd.

De stuurgroep wil natuurlijk zo min mogelijk tijd verliezen, maar een te snel proces nu zou juist verderop tot vertraging kunnen leiden, zo is onze verwachting. Het reeds lopende besluitvormingstraject in de colleges en raden lijkt daarbij de noodzakelijke passende afweging onder tijdsdruk te zetten. Goede afspraken aan de voorkant is ongetwijfeld ook uw devies. Wij zouden dan ook graag op korte termijn alsnog het beloofde gesprek als raadsleden onderling voeren en/ of met u als stuurgroep bekijken of aan onderstaande punten adequate invulling kan worden gegeven.

Doelstelling Regio Arnhem Nijmegen

In eerdere bijeenkomsten hebben de deelnemers aangegeven dat samenwerken een logisch streven is maar dat de vorm niet leidend mag zijn. Het credo is dat de vorm het doel volgt. In de raadsleden bijeenkomst werden de plannen om verder te ontwikkelen via de vijf sporen toegelicht.

Dat wij als regio inzetten op een sterkere samenwerking lijkt ons niet meer dan logisch. De ideeën die tot nu toe door de stuurgroep zijn gepresenteerd zijn op ambitie helder en zullen door een brede vertegenwoordiger van de regionale raadsledengroep worden ondersteund. Echter, het invullen van passende kaders en randvoorwaarden, zoals gedeeltelijk opgetekend in het bedrijfsplan, is voor raadsleden op zijn minst net zo belangrijk als de inhoudelijke lijn. En op dit punt leven er vragen en ontbreekt de discussie over de wijze hoe we dit als regio het beste kunnen doen en is zo de aanleiding voor deze brief.

Verwachtingen bij de 4e bijeenkomst

Bij een deel van de aanwezige raadsleden was er enige teleurstelling. Zoals ook door de heer De Baas zelf aangegeven, was het idee dat we als raadsleden onderling van gedachten konden wisselen. Het voelde nu meer als een herhaling van de 3e bijeenkomst. Het is, zoals ook door de stuurgroep zelf aangegeven, belangrijk dat we als raadsleden vertrouwen krijgen in het proces. Dat we kaders, randvoorwaarden en procesafspraken voor het aangaan van de samenwerking kunnen bediscussiëren. Waarom daar een andere invulling aan is gegeven, naar aanleiding van een vraag van één van de online aanwezige raadsleden en de korte toelichting van de heer De Baas daarop, is desondanks nog niet helder. Ook in Coronatijd zou dit prima online te faciliteren zijn.

Ook werden in de 4e bijeenkomst plannen gepresenteerd die niet in lijn zijn met de financiële situatie van een groot deel van de deelnemende gemeenten. Het deelnemen in de nieuwe samenwerkingsvorm levert minimaal een verdrievoudiging op van het budget, welke ten laste komt van de deelnemende gemeenten. En dat alleen maar voor de basisdeelname. Als je aan de verschillende opgaven wilt deelnemen loopt de bijdrage alleen maar verder op. Dat past niet in de strijd die gemeenten nu hebben om een sluitende begroting en exploitatie te krijgen.

Doorpakken op governance-aspecten

Een heldere invulling van de governance-aspecten van onze regionale samenwerking is evident. En dan niet alleen wie waarover wanneer kan beslissen, maar ook een heldere beschrijving van de mandaten. Waar gaat de regionale samenwerking over en wat is nog 'des raads'? En dan ook kijkend naar het effect van zulke afspraken op de daadkracht van de samenwerking. Welke smaken (zwarte tot lichte governance) zijn overwogen en waarom kiezen wij als regio voor de lijn als opgetekend in het bedrijfsplan? En het bedrijfsplan geeft op een aantal punten nog onvoldoende uitsluitel op het 'hoe'.

Even als voorbeeld, welke procesafspraken maken wij als er een belangentegenstelling binnen een regionale opgave optreedt tussen twee gemeenten. De een heeft zich wel aangemeld voor de bewuste opgave, de ander niet. Heeft die laatste dan pech? Of in het scenario dat ze wel beide vertegenwoordigd zijn, hoe raken we dan uit zo'n dilemma?

Rolverdeling en 'outcome vs output'

Als laatste willen wij graag meegeven dat de hoeveelheid aan ambities ons als 'veel' overkomt. Wij kunnen ons voorstellen dat het niet allemaal in één keer kan. Dat bepaalde opgaven voorrang genieten en/ of in een tijdpad worden weggezet. Dat er ook keuzes te maken zijn waar Regio Arnhem Nijmegen, de Economic Board en de provincie ieder aan trekt. Bijvoorbeeld als je kijkt naar de lobby richting Brussel. We zouden het dan ook waarderen dat deze rolverdeling helder wordt neergezet. Daarnaast of er bekeken kan worden of de huidige geformuleerde ambities/ outcome kan worden vertaald in output. Wat hoopt onze regionale samenwerking per jaar(?) te realiseren qua inzet, maar vooral in opbrengsten, om de beoogde outcome ergens in de toekomst te kunnen halen. Dan is het ook makkelijker om de inspanningen en vooral uitkomsten van de samenwerking op de opgaven te toetsen. Wij verwachten dat dit het proces op de langere termijn sterker zal maken. Mede doordat een eventueel bijbehorende prioriteitstelling van jaar tot jaar de kracht van de (beperkte) middelen versterkt.

Resumerend

Wij vinden het samen werken aan onze groene metropoolregio van groot belang om de kansen voor onze regio te versterken. Ook zijn we het met u eens dat we als raadsleden vertrouwen moeten krijgen in het proces. Daarom vinden we het noodzakelijk dat aan de voorkant van het traject de afspraken maximaal helder zijn. Daarom bevelen wij u aan om het lopende besluitvormingstraject te pauzeren totdat duidelijkheid is over de onderstaande aspecten:

1. *Invulling van passende kaders en randvoorwaarden*; een discussie of een gedachtewisseling over de wijze hoe we dit als regio het beste doen heeft niet voldoende tussen raadsleden plaatsgevonden;
2. *Heldere invulling van de governance-aspecten*; naast wie wanneer over wat kan beslissen is een heldere beschrijving van mandaten ook van belang.
 1. Wat is in de regionale samenwerking nog 'des raads'?
 2. Op welke wijze kunnen bijvoorbeeld de gepresenteerde ambities als raad worden gewogen, en bijgestuurd en borgen we de noodzakelijke democratische legitimiteit?
3. *Het hoe*; het bedrijfsplan geeft onvoldoende uitsluitsel op het 'hoe'. Welke procesafspraken maken we als er binnen een regionale opgave een belangentegenstelling tussen twee gemeenten optreedt? Hoe zorgen we dat het een regionale samenwerking tussen de gemeenten blijft?

Wij kijken met belangstelling uit naar de volgende benodigde stappen in het regionale proces.

Met vriendelijke groet,

De volgende fracties onderschrijven de inhoud van deze brief;